

drøftet overmaade længe. I Løbet af et Par Aar har man overvejet, om det ikke vilde være rigtigt at forsøge, om den Hvalbestand, der findes langs Grønlands Kyster, ikke kunde udnyttes til Fordel for Landets Økonomi. Man har gjort det paa den Maade, at en dansk Hvalfanger, der har deltaget i Hvalfangst paa norske Skibe og ved Færøerne, har besejlet Kysterne deroppe for at undersøge, om der var Hvaler i tilstrækkelig Mængde. Hans Beretning gik ud paa, at der var en kraftig Hvalbestand i Bugten deroppe. Endvidere har man forhandlet med et norsk Hvalfangerfirma, som indtager en ledende Stilling paa dette Omraade, om det vilde stille sin Erfaring til Disposition for den grønlandske Handel med Hensyn til at foretage et saadant Forsøg, og dette Firma har erklæret sig villigt dertil paa visse Vilkaar, som fandtes rimelige, og har udarbejdet et Budget for et saadant Hvalfangstforsøg i Aar. Det er givet — saaledes som det ærede Medlem sagde, og som jeg ogsaa tidligere har haft Løjlighed til at sige det —, at et Forsøg med Hvalfangst kan ikke paa Forhaand siges at ville resultere i et sikkert Overskud. Men det er en Kendsgerning, at Hvalfangst af Nordmændene er drevet med et overmaade stort Udbytte, som langt overstiger det, som var projekteret i det af vedkommende Hvalfangerfirma udarbejdede Budget. Under disse Omstændigheder, som jeg i Gaar nævnedes, har jeg derefter fundet, at det var rimeligt — og jeg har ogsaa fundet Tilslutning i det andet Ting saavel som hos Medlemmer af dette høje Ting —, at Forsøget burde gøres; thi Grønlands økonomiske Forhold tillader ikke, at man lader nogen af de mulige Indtægtskilder ligge uforsøgt. Er der altsaa en rimelig Hvalbestand, og kan der bringes Penge ud af den til Fordel for Grønland, saa bør Forsøget gøres. Vi kan i alt Fald ikke forhindre, at andre ellers maaske kommer os i Forkøbet og udnytter Hvalbestanden deroppe. Jeg har nævnt i Folketinget, at andre norske Firmaer vil forsøge at fange Hvaler i Baffinsbugten. Vi har imidlertid nogle Fordele, idet vi kan lade de flydende Trankogerier, hvormed Forsøgene agtes gjort, ankre op i vore Havne deroppe og følge med Hvalfangerne fra Havn til Havn og gaa ind der, medens fremmede ikke har Adgang til vore Havne deroppe, fordi Grønland administreres paa den særlige Maade, saaledes at de maa arbejde paa de flydende Trankogerier ude i fri Sø. Tidligere Forsøg i denne Retning er mislykkedes, men jeg tror, at vi

har gunstigere Vilkaar end andre for at gøre Forsøget. Jeg har derfor ikke ment at kunne forsvare at undlade at gøre Forsøget, da der nu er Midler til Stede. Det er den ene Sag, som det ærede Medlem nævnedes.

Dernæst nævnedes det ærede Medlem Koncessionen, hvis Resultat han nævnedes med Anerkendelse, for hvilket jeg takker ham. Han sagde, at han vilde gerne vide Grunden til, at vi saa længe har haft en Guldgrube deroppe og først nu faar det fulde Udbytte deraf. Derom kan jeg naturligvis ikke sige noget afgørende. Den rent umiddelbare Aarsag har været den, at tidligere Koncessioner har været ringere end den nuværende. Tidligere Koncessioner, som har været givne siden 1864 og opefter i Aarene, har overladt Mineselskabet at drive Minerne paa ringere Vilkaar. Jeg sidder ikke inde med Materiale til at kunne bedømme de tidligere Koncessioners Affattelse, og om hvad man den Gang krævede, stod i rimeligt Forhold til, hvad Selskabet den Gang tjente. Jeg tror at turde sige, at Forholdene har udviklet sig saaledes, at det grønlandske Mineselskab navnlig i de sidste Aar har haft et overmaade stort Udbytte af sin Drift deroppe. Maaske kan jeg tilføje, at man ogsaa tidligere vistnok har haft vanskeligere end Regeringen nu ved at trænge til Bunds i dette Selskabs Forhold. Selskabet staar jo ganske alene, der findes ikke noget andet tilsvarende. Kryolit findes kun paa Grønland og et enkelt andet Sted i Verden. Selskabet behersker hele Kryolitmarkedet, kan derfor holde sine Regnskaber hemmelige, intet kommer til Offentlighedens Kundskab om Selskabets Fortjeneste. Priser o. s. v. kan ikke sammenholdes med andre Priser for tilsvarende Varer. Der har altsaa været Vanskeligheder. Saadanne har ogsaa været i Aar, fordi Selskabet ikke vilde stille sine Regnskaber til Disposition for Regeringen, da nu den nye Koncession skulde sluttes. Men i de senere Aar foreligger der som Følge af forskellige Love, som er kommet i disse Aar, officielle Oplysninger af forskellig Art, som Regeringen kunde benytte til at skaffe sig et Overblik over Selskabets økonomiske Forhold, og disse var af en saadan Art, at Regeringen stillede som Betingelse for Koncessionens Fornyelse, at Afgiften forhøjedes til det femdobbelte. Dette Krav blev stillet og fastholdt og endelig af Selskabet accepteret. Folketingets Finansudvalg har anmodet om at faa Koncessionen meddelt, og den er oversendt dertil